

Kostnader för skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet 2017

Dokumentdatum: 2018-09-20
Diarienummer: 2018:01477

Sammanfattning.....	2
Inledning.....	3
Prisutvecklingen	3
Totala kostnader för skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet 2017	4
Andel av den kommunala sektorn.....	4
Kostnader för samtliga skolformer	4
Förskolan	5
Kommunal ersättning till fristående förskolor	6
Grundskolan.....	7
Delkostnader.....	8
Delkostnader per elev i kommunal och fristående skola	9
Kostnader per elev i kommunal och fristående grundskola	10
Gymnasieskolan.....	11
Delkostnader.....	12
Kostnad per elev och inriktning	13
Om insamlingen.....	14
Tabeller på Skolverkets webbplats	14
Bilaga 1	15

Sammanfattning

- År 2017 uppgick den totala kostnaden för förskola, fritidshem, annan pedagogisk verksamhet, skola och vuxenutbildning till 276,3 miljarder kronor. Jämfört med 2016 har kostnaden ökat med knappt 11,2 miljarder i fasta priser vilket är en ökning med 4,2 procent.
- Av samtliga skolformer står grundskolan för den största kostnaden och förskolan för den näst största. År 2017 kostade grundskolan 114,7 miljarder kronor och förskolan knappt 75 miljarder kronor.
- Kostnaden för grundskolan och förskolan har ökat med 5,3 procent respektive 2,7 procent mellan 2016 och 2017. Antalet elever i grundskolan har under samma period ökat med 2,5 procent och antalet inskrivna barn i förskolan med 1,8 procent. Antalet lärare i grundskolan, uttryckt i heltidstjänster, var 86 807 år 2017 vilket är fler än något av de tidigare åren under 2000-talet.
- Av alla barn i förskolan var 20 procent inskrivna i en fristående förskola år 2017. Den kommunala ersättningen till fristående förskolor har över tid ökat och uppgick år 2017 till 135 900 kronor per inskrivet barn. Kommunernas kostnader för egna förskolor uppgick till 149 400 per inskrivet barn.
- År 2017 gick cirka 15 procent av alla elever i grundskolan i en fristående grundskola. År 2017 var kostnaden per elev i genomsnitt 99 200 kronor i fristående grundskolor och 109 500 kronor i kommunala grundskolor. Jämfört med år 2016 ligger kostnadsökningen per elev något högre för kommunala grundskolor, 3 procent, än för fristående grundskolor, 1 procent.
- Gymnasieskolan kostade 41,8 miljarder kronor år 2017 vilket innebär en kostnadsökning på 3,2 procent i fasta priser sedan 2016. Antalet elever i gymnasieskolan har under samma period ökat med 1,1 procent. Antalet lärare, mätt i heltidstjänster, har ökat med 2,7 procent sedan år 2016.
- Huvuddelen av landets gymnasieutbildningar anordnas av kommunala huvudmän. År 2017 stod dessa för drygt 76 procent (motsvarande 31 miljarder kronor) av den totala kostnaden för gymnasieskolan. Fristående gymnasieskolor kostade sammanlagt knappt 9,1 miljarder kronor, vilket motsvarar drygt 22 procent av den totala kostnaden för gymnasieskolan.

Inledning

Den här rapporten beskriver Skolverkets kostnadsstatistik för kalenderåret 2017. Uppgifter som redovisas är bland annat kostnader totalt, kostnad per barn/elev, kostnad per kostnadslag t.ex. lokalkostnader och undervisningskostnader.

Statistiska centralbyrån (SCB) ansvarar för insamling och publicering av uppgifter om kostnader för förskola, fritidshem, annan pedagogisk verksamhet, skola och vuxenutbildning¹ inom kommunal verksamhet. Motsvarande uppgifter för enskilda huvudmän samlas också in av SCB på uppdrag av Skolverket. Skolverket ansvarar för publicering av dessa samt de totala kostnaderna för skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet.

Rapporten inleds med ett avsnitt som sammanfattar de totala kostnaderna i samtliga verksamheter, följt av en mer utförlig beskrivning av de tre största skolformernas kostnadsstatistik. I bilaga 1 görs en jämförelse i fasta priser för åren 2017 och 2016 för samtliga verksamhetsformer i totala kostnader och kostnader per barn/elev.

Prisutvecklingen

I rapporten görs jämförelser av kostnader över tid. När man studerar kostnadsförändringen för en verksamhet över tid bör man ta hänsyn till prisutvecklingen för att göra tidigare årskostnader jämförbara med de kostnader som finns idag. Här används konsumentprisindex (KPI), ett vedertaget mått som något förenklat justerar kronans värde för inflationsförändringar och därmed räknar om tidigare årskostnader till dagens penningvärde. Den allmänna prisnivån i samhället har förändrats mellan år 2016 och år 2017, och kostnadsuppgifterna för 2016 har följaktligen räknats om till fasta priser i redovisningen.

¹ Inklusivt svenska för invandrare.

Totala kostnader för skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet 2017

Under verksamhetsåret 2017 uppgick den totala kostnaden för förskola, fritidshem, annan pedagogisk verksamhet, skola och vuxenutbildning till 276,3 miljarder kronor. I jämförelse med året innan, 2016, har kostnaden ökat med knappt 11,2 miljarder i fasta priser, en ökning motsvarande 4,2 procent. Det totala antalet barn och elever har under samma period ökat med 2,4 procent. Av de 11,2 miljarder kronor som utgör kostnadsökningen har drygt hälften, 52 procent, avsett grundskolan.

Andel av den kommunala sektorn²

En stor del av den kommunala sektorns verksamhet utgörs av förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet, skola och vuxenutbildning. Dessa verksamheter motsvarade 42 procent av kommunernas skattefinansierade verksamhet 2017 (662 miljarder kronor). Av kommunernas totala kostnader svarade fritidshem och annan pedagogisk verksamhet för drygt 3 procent medan andelen för förskola, skola och vuxenutbildning uppgick till 39 procent. I dessa kostnader ingår även ersättningar till andra anordnare och enskilda huvudmän.

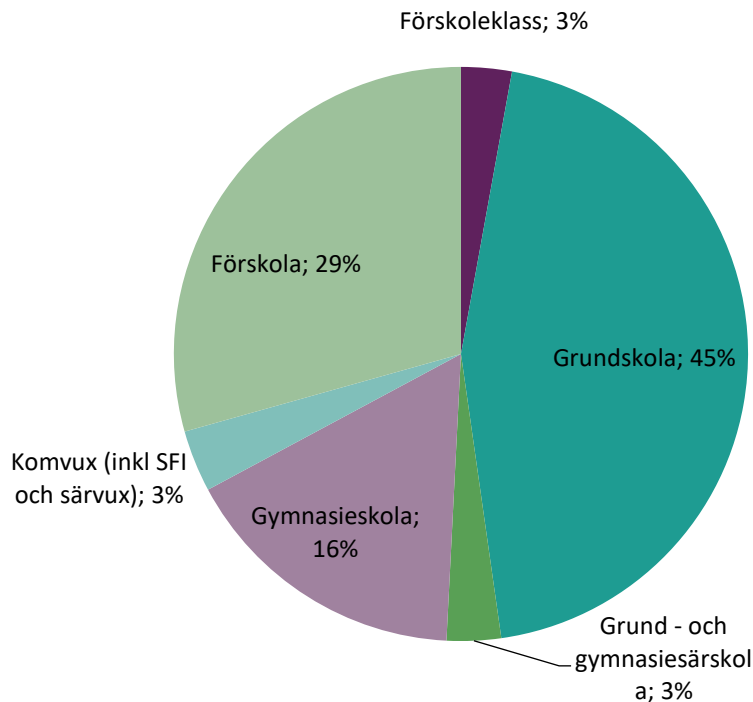
Kostnader för samtliga skolformer

Grundskolan står för den största kostnaden av skolformerna och förskolan för den näst största. År 2017 kostade grundskolan 114,7 miljarder kronor och förskolan knappt 75 miljarder kronor. Tillsammans motsvarar detta 74 procent av den totala kostnaden för skola och vuxenutbildning. Gymnasieskolan kostade 41,8 miljarder kronor vilket motsvarar 16 procent av den totala kostnaden. Vuxenutbildningen³ står för cirka 3,5 procent (knappt 8,9 miljarder), grund- och gymnasiesärskolan för 3 procent (knappt 7,8 miljarder) och förskoleklass 2,8 procent (knappt 7,3 miljarder). I diagram 1 framgår de olika skolformernas del av de totala kostnaderna.

² Uppgifterna som redovisas i detta avsnitt är från kommunernas kostnadsredovisning (RS) som samlas in och publiceras av Statistiska centralbyrån.

³ Inklusivt kommunal vuxenutbildning (5 078 467 tkr), särskild utbildning för vuxna (274 534 tkr) och svenska för invandrare (3 532 837 tkr).

Diagram 1. Fördelning av den totala kostnaden mellan olika skolformer 2017 (256 miljarder kronor)

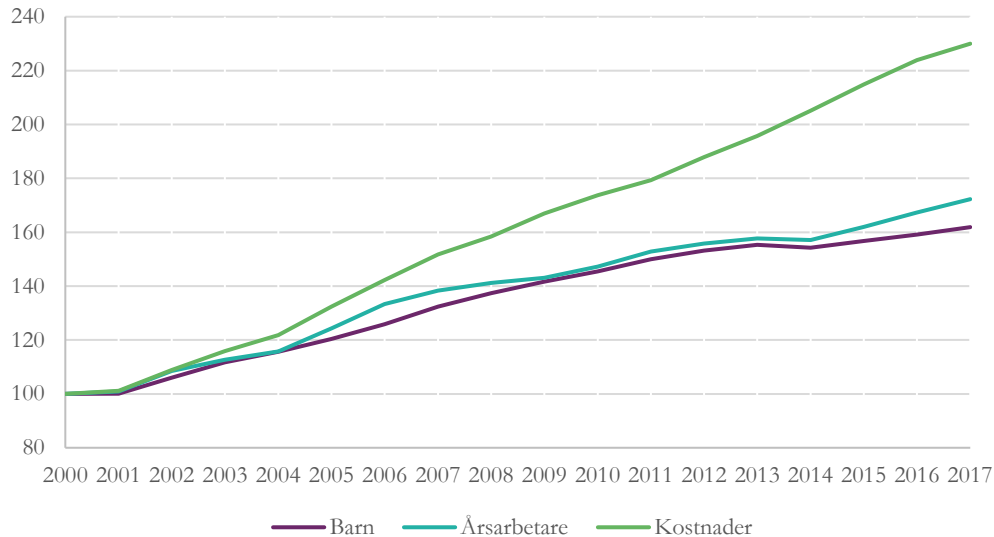

Förskolan

Hösten 2017 var 84 procent av landets alla barn i åldern 1–5 år inskrivna i förskolan. Störst deltagande finns bland 4- och 5-åringarna. I dessa åldersgrupper går knappt 96 procent av barnen i förskola.

Diagram 2 visar att den totala kostnaden för förskolan har ökat successivt under flera år. Sedan år 2000 har kostnaderna ökat med nästan 130 procent. Antalet barn har under samma period ökat med 62 procent och personalen, räknat i antal årsarbetare, med 72 procent.

Diagram 2. Total kostnad, antal inskrivna barn i förskola samt antal årsarbetare 2000–2017 (index där år 2000=100, fasta priser)

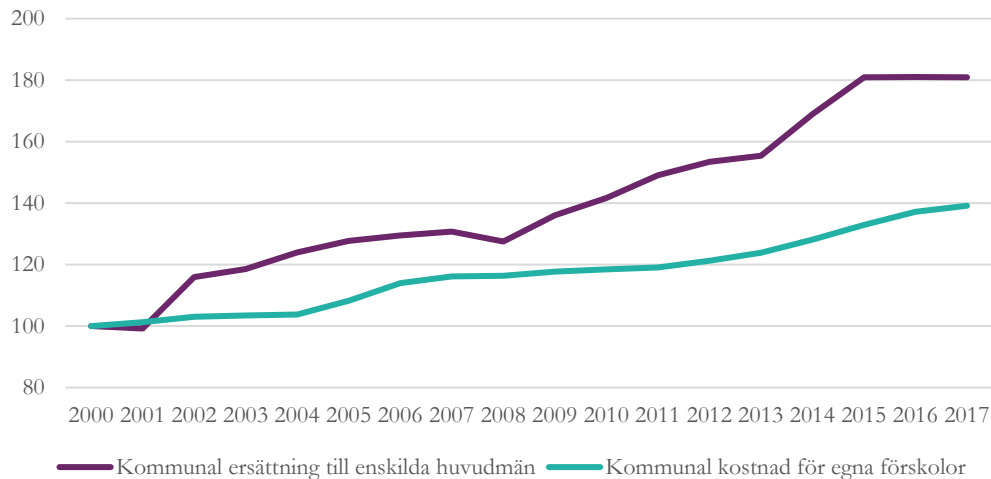
Den totala kostnaden för förskolan uppgick år 2017 till närmare 75 miljarder kronor vilket motsvarar en kostnadsökning på 2,7 procent jämfört med året innan. Kostnaden per inskrivet barn uppgick till 148 500 kronor vilket är 1,1 procent högre än föregående år. Nästan 510 000 barn var inskrivna i förskolan hösten 2017. Jämfört med hösten 2016 har antalet inskrivna barn ökat med närmare 9 000 vilket motsvarar en ökning på 1,8 procent.

Kommunal ersättning till fristående förskolor

Av alla barn i förskolan var 20 procent inskrivna i en fristående förskola år 2017 och så har det sett ut under de senaste åren. Kostnaderna för fristående och kommunala förskolor är inte direkt jämförbara. För fristående förskolor finns det endast uppgifter om kommunal ersättning till verksamheten, inte om den totala kostnaden för den. Fristående förskolor finansierar sin verksamhet delvis med kommunala bidrag, och ibland även med föräldraavgifter och oavlönade arbetsinsatser från föräldrar.

År 2000 var kostnaden per inskrivet barn i kommunal regi 107 400 kronor och den kommunala ersättningen per inskrivet barn i enskild regi 75 100 kronor i fasta priser. Sedan dess har kostnaderna per inskrivet barn i kommunala förskolor ökat med 39 procent (se diagram 3) medan den kommunala ersättningen per inskrivet barn till fristående förskolor har ökat med lite mer än dubbelt så mycket, 81 procent.

Diagram 3. Kostnad per inskrivet barn i kommunal förskola och kommunal ersättning till förskolor i enskild regi 2000–2017 (index där år 2000=100, fasta priser)

År 2017 uppgick kommunernas kostnader för egna förskolor till 149 400 per inskrivet barn. Den kommunala ersättningen till fristående förskolor motsvarade 135 900 kronor per inskrivet barn år 2017.

Grundskolan

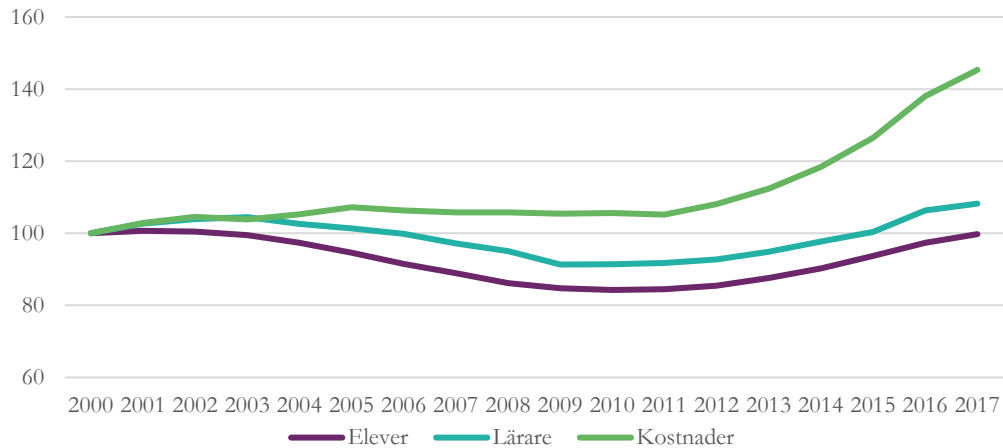
År 2017 uppgick den totala kostnaden för grundskolan till 114,7 miljarder kronor⁴, vilket är en ökning med 5,3 procent jämfört med föregående år i fasta priser. Antalet elever har under samma period ökat med 2,5 procent. Närmare 99,6 miljarder kronor av den totala kostnaden år 2017 avsåg kommunal grundskola inklusive skolskjuts. Kostnaden för fristående grundskola var drygt 15 miljarder kronor, vilket motsvarar 13,1 procent av den totala kostnaden.

Antalet tjänstgörande lärare i grundskolan fortsätter att öka. Enligt mätningen i oktober år 2017 var antalet tjänstgörande lärare (exkl. korttidsanställda) 100 796 personer, en ökning med 1 460 personer (1,5 procent) jämfört med året innan. Den genomsnittliga tjänstgöringsgraden var 86,1 procent. Det betyder att antalet lärare omräknat till heltidstjänster var 86 807, vilket är fler än något tidigare år under 2000-talet.⁵

⁴ Inklusiv kostnad för skolskjuts och nystartade och nedlagda fristående skolor.

⁵ År 2000 var antalet lärare 83 784, omräknat till heltidstjänster.

Diagram 4. Total kostnad, antalet lärare (heltidstjänster) samt antal elever i grundskolan 2000–2017 (index där år 2000=100, fasta priser)

Delkostnader

Den delpost som utgör störst del av den totala kostnaden för grundskolan avser undervisning.⁶ År 2017 uppgick undervisningskostnaden per elev till 59 800 kronor, vilket innebär en kostnadsökning på 4 procent i fasta priser jämfört med året innan. Det är kostnaden för undervisning samt elevhälsa där kostnaderna per elev procentuellt sett ökar mest jämfört med år 2016. För delposterna lärverktyg m.m. samt lokaler minskade kostnaden per elev jämfört med år 2016.

⁶ I delposten undervisning ingår kostnader och intäkter för samtliga förekommande läro- och timplanebundna aktiviteter för efterfrågad skolform, dvs. i huvudsak lärarnas och annan pedagogisk personals (t.ex. fritidspedagogers, förskollärares och specialpedagogers) löner för det pedagogiska arbetet med eleverna.

Tabell 1. Delkostnader per elev i grundskolan år 2017 jämfört med 2016 (fasta priser)

Kostnadsslag	Kostnad per elev (kr)	Förändring jämfört med 2016 (%)
Undervisning	59 800	4,0
Lokaler	18 200	-1,2
Skolmåltider	6 400	1,4
Lärverktyg m.m.	4 600	-3,9
Elevhälsa	3 220	7,2
Övrigt	15 700	2,8

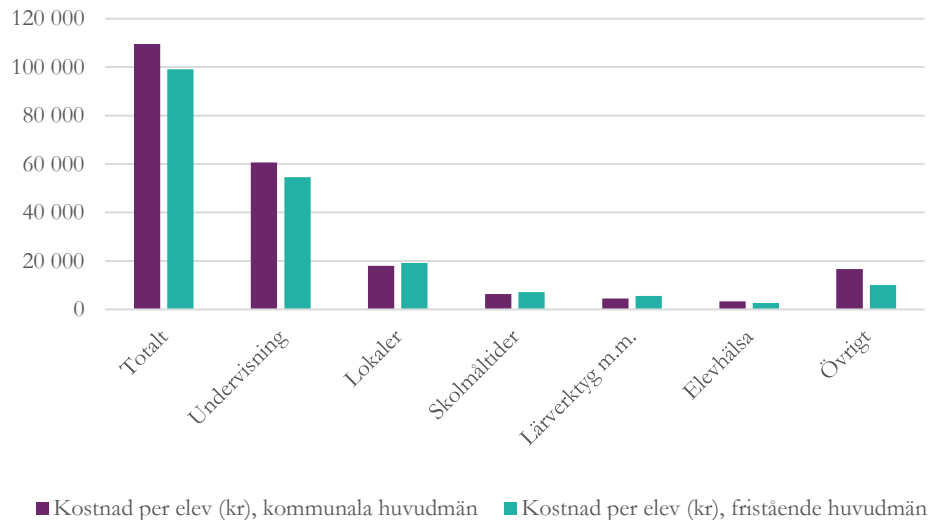
Delkostnader per elev i kommunal och fristående skola

Jämfört med kommunala grundskolor har fristående grundskolor i genomsnitt högre kostnader per elev för lokaler, skolmåltider och lärverktyg m.m. År 2017 var lokalkostnaden per elev 1 200 kronor högre i fristående grundskolor än i kommunala grundskolor. Likaså var kostnaden för lärverktyg m.m. 1000 kronor högre per elev i fristående grundskolor.

För övriga delposter – undervisning, elevhälsa och övriga kostnader⁷ – var den genomsnittliga kostnaden per elev däremot högre för kommunala grundskolor jämfört med fristående grundskolor. År 2017 var undervisningskostnaden per elev 6 100 kronor högre i kommunala grundskolor jämfört med i fristående grundskolor. Kostnaden för elevhälsa var i genomsnitt 660 kr högre per elev i kommunala grundskolor. I diagram 5 visas skillnaderna i den totala kostnaden per elev samt per delpost för kommunal och fristående grundskola. Uppgifterna redovisas också i Skolverkets statistiktabel 2A för grundskolans kostnader på riksnivå.

⁷ Alla övriga kostnader som inte ingår i ovanstående kostnadsslag, t.ex. SYV-verksamhet, administration och kostnad för kompetensutveckling såsom kursavgift (exkl. lönekostnader).

Diagram 5. Kostnad per elev för grundskolor med kommunala och enskilda huvudmän, totalt och fördelat på olika kostnadsslag år 2017

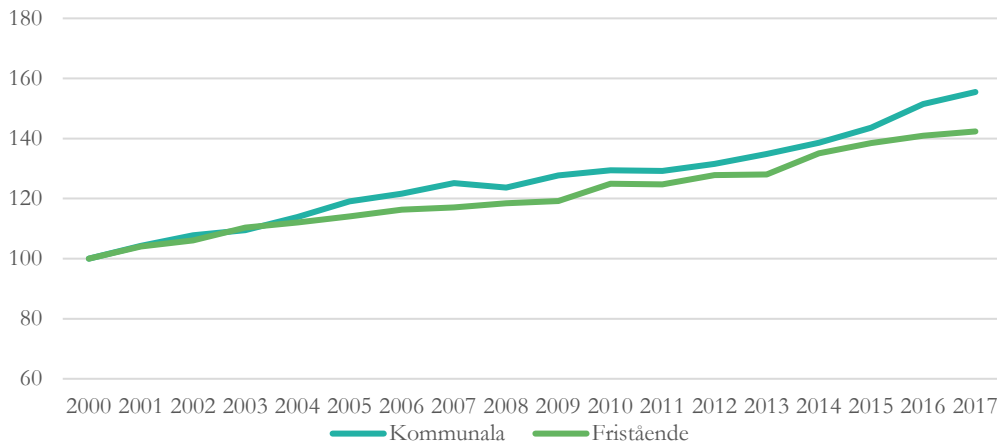
Kostnader per elev i kommunal och fristående grundskola

År 2017 gick 156 488 elever i fristående grundskolor, vilket motsvarar cirka 15 procent av alla elever i grundskolan. Jämfört med föregående år har antalet elever i fristående grundskolor ökat med 4,7 procent. Samtidigt ökade den totala kostnaden för fristående grundskolor med 5,4 procent.

År 2017 kostade en elev i fristående grundskola i genomsnitt 99 200 kronor medan den genomsnittliga kostnaden för en elev i kommunal grundskola låg på 109 500 kronor. I båda fall har kostnaderna per elev ökat sedan år 2016.

Kostnadsökningen, uttryckt i fasta priser, ligger något högre för kommunala grundskolor, 3 procent, än för fristående grundskolor, 1 procent. Sedan år 2004 har kostnaden för en elev i kommunal grundskola ökat något mer än kostnaden för en elev i fristående skola, vilket framgår av diagram 6.

Diagram 6. Kostnad per elev i kommunal respektive fristående grundskola 2000–2017 (index där år 2000=100, fasta priser)

Fristående grundskolor finansierar sin verksamhet i huvudsak genom bidrag från elevernas hemkommuner. Ersättning per elev till fristående grundskolor var 91 600 kronor år 2017, en ökning på 1,3 procent jämfört med år 2016 i fasta priser. Dessa bidrag täcker drygt 92 procent av de fristående grundskolornas totala kostnader per elev.

Gymnasieskolan

Den totala kostnaden för gymnasieskolan uppgick år 2017 till knappt 41,8 miljarder kronor.⁸ Jämfört med år 2016 innebär det en kostnadsökning på 3,2 procent i fasta priser. Antalet elever i gymnasieskolan har under samma period ökat med 1,1 procent. Även antalet lärare, mätt i heltidstjänster, har ökat med 2,7 procent jämfört med år 2016.

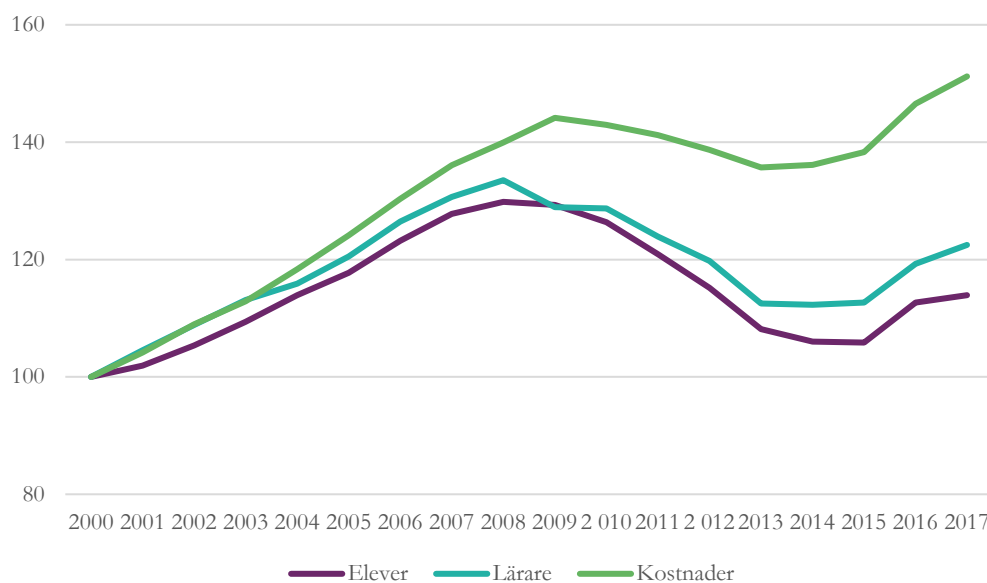
Huvuddelen av landets gymnasieutbildningar anordnas av kommunala huvudmän. År 2017 stod dessa för drygt 76 procent (31 miljarder kr) av den totala kostnaden för gymnasieskolan. Fristående gymnasieskolor kostade sammanlagt knappt 9,1 miljarder kronor,⁹ vilket motsvarar drygt 22 procent av den totala kostnaden för gymnasieskolan. Landstingskommunala gymnasieutbildningar står för resterande kostnader på drygt 0,4 miljarder kronor, motsvarande cirka 1 procent av den totala kostnaden för gymnasieskolan.

⁸ Inklusiv kostnad för skolskjuts, nystartade och nedlagda fristående skolor samt ersättningar till andra utbildningsanordnare.

⁹ Exklusiv kostnader för nystartade fristående skolor och nedlagda fristående skolor.

Diagram 7 visar hur kostnaden för gymnasieskolan har utvecklats sedan år 2000 i relation till utvecklingen i elevantal och antalet lärare uttryckt i heltidstjänster. Sedan år 2000 har den totala kostnaden ökat med 51 procent i fasta priser medan antalet elever och antalet lärare (heltidstjänster) har ökat med knappt 14 respektive drygt 22 procent.

Diagram 7. Total kostnad, antal lärare (heltidstjänster) samt antal elever i gymnasieskolan totalt, 2000–2017 (index där år 2000=100, fasta priser)

Delkostnader

Även för gymnasieskolan utgör delposten undervisning den största delen av den totala kostnaden. År 2017 uppgick undervisningskostnaden per elev till 62 500 kronor, vilket innebär att kostnaderna har ökat med 3,5 procent i fasta priser jämfört med året innan. Även kostnader för lokaler utgör en relativt stor del av de totala kostnaderna. Jämfört med 2016 har dock lokalkostnaderna per elev minskat något, motsvarande 3,1 procent. Detsamma gäller kostnader för lärverktyg m.m. som per elev har minskat med 2,8 procent i fasta priser. Procentuellt har kostnaden för elevhälsa ökat mest jämfört med föregående år, 7,6 procent.

Tabell 2. Delkostnader per elev i gymnasieskolan år 2017 jämfört med 2016 (fasta priser)

Kostnadsslag	Kostnad per elev (kr)	Förändring jämfört med 2016 (%)
Undervisning	62 500	3,5
Lokaler	21 300	-3,1
Skolmåltider	5 500	0,1
Lärverktyg m.m.	9 600	-2,8
Elevhälsa	2 860	7,6
Övrigt	18 400	2,7

Kostnad per elev och inriktning

Den genomsnittliga kostnaden per elev för gymnasieskolans samtliga skolhuvudmän uppgick till 124 300 kronor¹⁰ vilket motsvarar en ökning med 1,7 procent jämfört med år 2016. Kostnaden per elev, exklusive skolskjuts respektive nystartade och nedlagda fristående skolor samt ersättningar till andra utbildningsanordnare, uppgick till 120 500 kronor.

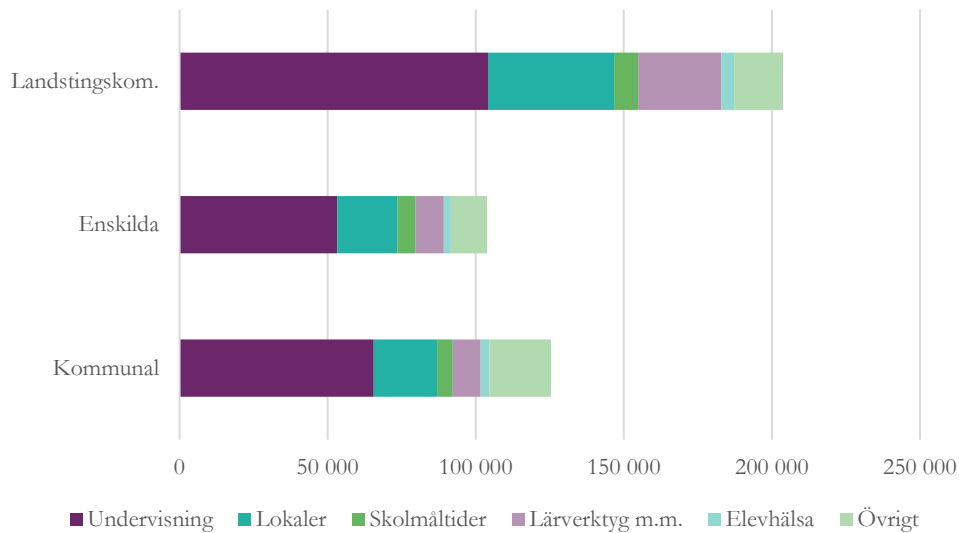
Kostnaden per elev i gymnasieskolan skiljer sig åt mellan olika huvudmän samt inriktningar, riksinternat och internationella skolor för enskilda huvudmän. Skillnaden beror till stor del på att de olika huvudmännen anordnar olika gymnasieprogram vars kostnader skiljer sig åt samt att elevantalet varierar kraftigt.

Kostnaden per elev i kommunal gymnasieskola var i genomsnitt 125 800 kronor år 2017 vilket är en ökning med 2,6 procent jämfört med 2016. Den genomsnittliga elevkostnaden för enskilda huvudmän var 103 800 kronor vilket i stort sett är på samma nivå, sett till fasta priser, som året innan. Landstingen erbjuder huvudsakligen naturbruksutbildningar vilka är kostsamma att anordna. Den genomsnittliga kostnaden för huvudmännen inom landstingen minskade med 5 procent jämfört med år 2016 och uppgick till 203 800 kronor per elev.

I diagram 8 redovisas kostnaderna för olika typer av huvudmän fördelat på kostnadsslag. Dessa uppgifter redovisas också i Skolverkets statistiktabel 2A för gymnasieskolans kostnader på riksnivå.

¹⁰ Inklusive skolskjuts men exklusive kostnaden för nystartade/nedlagda fristående skolor.

Diagram 8. Kostnad per elev för gymnasieskolor med kommunala, landstingskommunala och enskilda huvudmän, totalt och fördelat på olika kostnadsslag, 2017

Om insamlingen

Uppgifter om kostnader och intäkter för dessa verksamheter har för kommuner i allmänhet lämnats från barn- och ungdomsförvaltningen (eller motsvarande) av personal som arbetar med ekonomiska frågor. Uppgifterna har genomgående lämnats på elektroniska blanketter. På dessa görs flera logiska kontroller av uppgifterna och preliminära jämförelsetal beräknas så att uppgiftslämnarna direkt får möjlighet att kontrollera rimligheten i lämnade uppgifter.

Tabeller på Skolverkets webbplats

Tabellerna som uppgifterna i denna rapport är hämtade från finns på Skolverkets webbplats www.skolverket.se under Skolutveckling/statistik/sök statistik och respektive skolform. Där finns Sveriges officiella statistik om kostnader kalenderåret 2017 på nationell nivå. Där finns också uppgifter om kostnader kalenderåret 2017 på läns- och kommunnivå.

Bilaga 1

Jämförelse i fasta priser

Förskolan			Grundsärskolan		
	Total kostnad (tkr)	Total kostnad per barn (kr)		Total kostnad (tkr)	Total kostnad per elev (kr)
Kostnad 2017	74 996 926	148 500	Kostnad 2017	4 923 822	545 100
Faktisk 2016	73 012 563	146 890	Faktisk 2016	4 546 617	520 682
Förändring	1 984 363	1 610	Förändring	377 205	24 418
Procentuell förändring	2,7	1,1	Procentuell förändring	8,3	4,7
Pedagogisk omsorg			Gymnasiesärskolan		
	Total kostnad (tkr)	Total kostnad per barn (kr)		Total kostnad (tkr)	Total kostnad per elev (kr)
Kostnad 2017	1 455 852	120 600	Kostnad 2017	2 874 028	479 800
Faktisk 2016	1 516 991	115 639	Faktisk 2016	2 915 219	468 970
Förändring	-61 139	4 961	Förändring	-41 191	10 830
Procentuell förändring	-4,0	4,3	Procentuell förändring	-1,4	2,3
Fritidshem			Gymnasieskolan		
	Total kostnad (tkr)	Total kostnad per barn (kr)		Total kostnad (tkr)	Total kostnad per elev (kr)
Kostnad 2017	18 125 376	37 800	Kostnad 2017	41 786 866	124 300
Faktisk 2016	17 447 001	37 257	Faktisk 2016	40 505 998	122 256
Förändring	678 375	543	Förändring	1 280 868	2 044
Procentuell förändring	3,9	1,5	Procentuell förändring	3,2	1,7
Förskoleklass			Komvux		
	Total kostnad (tkr)	Total kostnad per elev (kr)		Total kostnad (tkr)	Total kostnad per heltidsstuderande (kr)
Kostnad 2017	7 277 653	53 600	Kostnad 2017	5 078 467	48 400
Faktisk 2016	6 961 503	52 424	Faktisk 2016	4 709 277	48 454
Förändring	316 150	1 176	Förändring	369 190	-54
Procentuell förändring	4,5	2,2	Procentuell förändring	7,8	-0,1
Grundskolan			Särvux		
	Total kostnad (tkr)	Total kostnad per elev (kr)		Total kostnad (tkr)	Total kostnad per elev (kr)
Kostnad 2017	114 711 058	111 100	Kostnad 2017	274 534	65 400
Faktisk 2016	108 927 389	108 615	Faktisk 2016	262 195	63 011
Förändring	5 783 669	2 485	Förändring	12 339	2 389
Procentuell förändring	5,3	2,3	Procentuell förändring	4,7	3,8
Specialskola			SFI		
	Total kostnad (tkr)	Total kostnad per elev (kr)		Total kostnad (tkr)	Total kostnad per heltidsstuderande (kr)
Kostnad 2017	516 804	790 700	Kostnad 2017	3 532 837	42 400
Faktisk 2016	492 256	815 378	Faktisk 2016	3 124 958	40 514
Förändring	24 548	-24 678	Förändring	407 879	1 886
Procentuell förändring	5,0	-3,0	Procentuell förändring	13,1	4,7